ସମ୍ବାଦପତ୍ର: ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ସନ୍ତ୍ରାସବାଦ

ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଗୋଟେ ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ। ତା'ର ରାଜନୀତି ଅଛି। ତା'ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ଥାଏ। ଜଣେ ଲେଖକ, ଯିଏ ଏ ଘ ବଳୟର ବାହାରେ, ତା'ର ଭୂମିକା (ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପାଇଁ) କ'ଣ ହୋଇପାରେ- ବଦଳର ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମୋର ସେହି ଅନୁଭବକୁ ମୁଁ ଏଠାରେ କହିବାକୁ ଚାହେଁ।

ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ, ଅନେକ ଦୈନିକ ପତ୍ରିକା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ସବୁ ପ୍ରକାଶ ପାଏ, ତାକୁ ପଢ଼େ। ପଢ଼ିବା ଭିତରେ ମୋର ମନେପଡ଼େ, ଜଣେ ବ୍ରିଟିଶ ହାଉସ୍ ଅଫ୍ କମନ୍‌ସର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଗୋଟେ ଘଟଣା। ସେହି ଏମ୍.ପି. ମହୋଦୟ ବେଲୁନ୍ ଚଢ଼ିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି। ଥରେ ସେ ବେଲୁନ୍ ଚଢ଼ିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆକାଶ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ। ବର୍ଷା ଓ ପବନ। କୌଣସି ଏକ ଅଜଣା ସ୍ଥାନରେ ସେହି ବେଲୁନଟି ଅବତରଣ କରିଛି। ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲାଣି। ସେ ଜଣେ କୃଷକକୁ ପଚାରୁଛନ୍ତି, "ଆରେ ବାବୁ, ମୁଁ କେଉଁଠି ?" କୃଷକ ଜଣକ ଉତ୍ତର ଦେଉଛି, "ଆପଣ ଗୋଟେ ବେଲୁନ୍ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି।" ପରଦିନ ସେ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ କହୁଛନ୍ତି- "ଏଭଳି ସୁନ୍ଦର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରିଆନ୍ ଉତ୍ତର ମୁଁ କେବେ ଜୀବନରେ ଶୁଣିନି।" ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ତଥ୍ୟମୂଳକ, କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥହୀନ। ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଭାବରେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଖବରକାଗଜ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିବରଣୀ ମୁଁ ପଢ଼େ, ଦେଖେ, ସେଠାରେ ବକ୍ତାମାନେ କହୁଛନ୍ତି- ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ। ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସ୍ୱାଧୀନତା ବିନା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମାଜର ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ...ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି। କିନ୍ତୁ ଏହାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ କ'ଣ ଏବଂ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଠିକ୍ କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତା'ର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିଚୟ ମୁଁ ପାଏ ନାହିଁ। ଆଶା କରେ, ମୁଁ ଯଦି ମୋର ଭୂମିକା ସେହି ପରମ୍ପରାରେ ସୀମିତ ରଖିବି, ଆପଣମାନେ ତାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବେ ନାହିଁ କି ମୋର ବିବେକ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବ ନାହିଁ।

ପ୍ରାୟ ବାର ଖଣ୍ଡ ଖବରକାଗଜ ମୁଁ ସବୁଦିନ ପାଏ। ଗୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ କିଣେ, ବାକି ଓଡ଼ିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ପତ୍ରିକାରେ ଯେହେତୁ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ପ୍ରକାଶକ-ସଂପାଦକ, କିମ୍ବା ମୁଁ ସେଥିରେ ସ୍ତମ୍ଭ ଲେଖୁଛି ବା ଲେଖୁଥିଲି, ସେମାନେ ମୋତେ କଂପ୍ଲିମେଣ୍ଟାରୀ କପି ପଠାନ୍ତି। ଦିନେ ଜଣେ ପ୍ରାଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋ ଘରେ ବସିଥାନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଏ ଅସି ପହଞ୍ଚିଲା। ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ- ମନୋଜବାବୁ, ଆପଣ ୧୨/୧୪ ଖଣ୍ଡ ପତ୍ରିକା ପାଉଛନ୍ତି ? ଆପଣ ଏଗୁଡାକ ପଢ଼ନ୍ତି ? ମୁଁ କହିଲି- ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ମୋର ଲୋଭ ହୁଏ ଏବଂ ଚେଷ୍ଟା କରେ ମଧ୍ୟ। ସେ କହିଲେ- ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡେ ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ କାଗଜ ପଢ଼େ, ମୋତେ ଜର ଆସିଯାଏ। ଏତେ ସିକ୍‌ନିଂ ନ୍ୟୁଜ୍, ଏତେ ଡିପ୍ରେସିଂ ନ୍ୟୁଜ୍ ! ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲି- ଜର ମୋତେ ବି ଆସେ। କିନ୍ତୁ ମୋର ଅବସ୍ଥା ସେହି ପଞ୍ଜାବୀ ଲୋକକଥାର ନାୟକଟି ଭଳି। ଆପଣ ସେ ଗପଟି ଜାଣିଥିବେ। ଦୁଇ ଜଣ ଯୁବକ ନଈକୂଳେ କୂଳେ ଯାଉଛନ୍ତି। ନଈରେ ଗୋଟେ କମ୍ବଳ ଭାସି ଯାଉଛି। ଜଣେ ଯୁବକ ଡେଇଁପଡ଼ି ସେଇ କମ୍ବଳଟିକୁ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି। ଦେଖା ଯାଉଛି, କମ୍ବଳ ଆଉ ସେ, ଉଭୟେ ଭାସି ଭାସି ଚାଲିଛନ୍ତି। ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁବକ ଡାକୁଛି- ଆରେ, ତୁ ସେ କମ୍ବଳ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆ।' ପ୍ରଥମ ଯୁବକଟି ଉତ୍ତର ଦେଉଛି- ମୁଁ ତ କମ୍ବଳକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲିଣି; ହେଲେ କମ୍ବଳ ମୋତେ ଛାଡୁନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ସେଇଟା ଗୋଟେ ଭାଲୁ। ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପଢ଼ିଲେ ମୋତେ ବି ଜର ଜର ଲାଗେ। କିନ୍ତୁ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଏପରି ଯେ ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଛାଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ। ଯଦି ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଲେଖୁନଥାନ୍ତି, ଆଜି ଆପଣମାନେ କାହିଁକି ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତେ ? ମୁଁ କିଏ ଆପଣମାନେ ଜାଣନ୍ତେ କିପରି ?

ଏ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଜିନିଷ ଭିତରେ ଆଲୋକ ଏବଂ ଅନ୍ଧକାର, ସତ୍ୟ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା, ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ଏମିତି ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଅଛି, ଆପଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କେଉଁଟା ଗ୍ରହଣୀୟ, କେଉଁଟା ବର୍ଜନୀୟ- ଏ କଥା କହିପାରିବା ଭଳି ଶକ୍ତି ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ, ସଚରାଚର। ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଯଦି ନ.ଥା'ନ୍ତା, ମାଇଲାଇ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ (ପୃଥିବୀର ବର୍ବରତମ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ଗୋଟେ ନମୁନା) ପୃଥିବୀର ଲୋକେ ଜାଣିପାରିନଥାନ୍ତେ। ୱାଟର୍ ଗେଟ୍ ସ୍କାଣ୍ଡାଲ୍ ପୃଥିବୀର ଲୋକେ ଜାଣିପାରିନଥାନ୍ତେ। ଯୋଉ କାର୍ଲ ମାର୍କସ୍ ବୁର୍ଜୁଆ ପ୍ରେସ୍ ପ୍ରତି ଏତେ ଆକ୍ଷେପ କରିଯାଇଛନ୍ତି, ହିସାବ ଦେଖାଉଛି, 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନ୍‌ସ'ରେ କାର୍ଲ ମାର୍କସ୍ ଏବଂ ଫ୍ରେଡ଼ରିକ୍ ଏଂଗେଲ୍‌ସ ପାଞ୍ଚ ଶହ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଆପଣ କ'ଣ ବର୍ଜନୀୟ, କ'ଣ ବର୍ଜନୀୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କହିବେ, ତାହା ଭାରି ଅସୁବିଧାଜନକ ବ୍ୟାପାର। ଖବରକାଗଜର ଆଜି କୌଣସି ମୂଲ୍ୟବୋଧ ନାହିଁ ବୋଲି ଅନେକେ କହନ୍ତି। କହନ୍ତି ବି ଆଜି ତା'ର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ଏ ମାଧ୍ୟମ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଛି। ଜି. କେ. ଚେଷ୍ଟାରଟନ୍‌ଙ୍କର ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର ଉକ୍ତି ରହିଛି। ତା'ର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି- ଆଜି ଯେଉଁ ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣ ପରିସ୍ଫୁଟ ହେଉଛି, ସେହି ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଗୁଣ ଏ ପୃଥିବୀରେ ରହିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ସେହି ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣ ସଂପର୍କରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ଲୋକମାନଙ୍କର ନ ଥିଲା। ଯେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗୁଣକୁ ଜଣାଇ ଜଣାଇ ଗୋଟେ କାଗଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରେ ବା ଜନପ୍ରିୟତା ଲାଭ କରେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ଦୁର୍ଗୁଣମାନଙ୍କର ସଂଧାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରେ। ଏହା ଗୋଟେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନୀତି। ଏହି ନିୟମରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନାହିଁ। ସେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗୁଣ ଗାନ କରିବା ହୋଇଯାଏ ସେହି ଖବରକାଗଜର ଚାରିତ୍ରିକ ଲକ୍ଷଣ।

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଆନ୍ତରିକତା ସହକାରେ ଏହି ସବୁ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ, ସେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ ସତ୍ୟ ଆଗକୁ ଆସେ। ଆଜିର ପୃଥିବୀରେ ଏଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟାପାର ନାହିଁ, ଯାହା ପାଇଁ ଆପଣ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କିମ୍ବା ଗୋଟାଏ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦାୟୀ କରିପାରିବେ। ଖବରକାଗଜର ଅଧିକ ବିକ୍ରି ଯଦି ନାହିଁ, ପ୍ରସାରଣ ନାହିଁ- ତେବେ ତା'ର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ। ଯଦି ଏହା ଅଧିକ ପ୍ରସାରିତ ହେବ, ତେବେଯାଇ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇବ। ଆଉ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇବାକୁ ଖବରକାଗଜକୁ ଜନପ୍ରିୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ମଣିଷର ରୁଚିବୋଧର ବହୁ ସ୍ତର ରହିଛି। ସଚରାଚର ମଣିଷ ଗୋଟେ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ ରହିବାକୁ ସୁଖପାଏ। ଉପରକୁ ଉଠିବା ସବୁବେଳେ କଷ୍ଟକର, ତଳେ ରହିବା ବଡ଼ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟଜନକ। ଅତଏବ ସେହି ସ୍ତର ଅନୁରୂପ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୋଟେ ଖବରକାଗଜକୁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଯଦି ସେ ସେ'ଯା କରି କରିଚାଲେ, ତେବେ ସେ ସମାଲୋଚିତ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ। ହେଲେ ଦାୟିତ୍ୱ କାହା ଉପରେ ? ଏଇଠି ଦାୟିତ୍ୱ କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀ ଉପରେ ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜ ବା ପାଠକ ସମାଜ ଉପରେ। ଏ ଦିଗରେ ଖବରକାଗଜର ଦାୟିତ୍ୱ ତ ନିଶ୍ଚୟ ରହିଛି, ହେଲେ ତାହା ଆଂଶିକ। ଏ ଦିଗରେ ଆମର ମଧ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି। ଆମେ ପରୋକ୍ଷରେ ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଆମକୁ ସେଭଳି ଖୋରାକ ଯୋଗାଉ ବୋଲି ଆମେ ଚାହୁଁଛୁ।

୧୯୬୧ରେ ମୁଁ ମାଡ୍ରାସ ଯାଉଥାଏ। ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟେ ତାମିଲ କାଗଜ ପଢୁଥାନ୍ତି। ମୁଁ ଦେଖିଲି, ତା'ର ଫ୍ରଣ୍ଟ୍ ପେଜ୍‌ରେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ଛବି ଛପା ହୋଇଛି। ଆମର ଓଡ଼ିଶା ବା ଭାରତର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାଷାର ଖବରକାଗଜର ଫ୍ରଣ୍ଟ୍ ପେଜ୍‌ରେ ସେତେବେଳେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ଛବି ଛପା ହେଉନଥିଲା। ମୋର ସହଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲି- ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଖବରକାଗଜର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ବିବୃତି ଛପା ହୁଏ ? ସେ ବଡ଼ ନିରୀହ ଭାବରେ କହିଲେ- ଆଜ୍ଞା ହଁ। ଆଜି ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ଭାରତର ସର୍ବାଧିକ ଜନପ୍ରିୟ ଇଂରାଜୀ ଦୈନିକ ତା'ର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ କୌଣସି ଗୋଟେ ବିଉଟି କୁଇନ୍ କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୋଟେ ସିନେମା ଷ୍ଟାର୍‌ଙ୍କ ଛବି ଛାପି ଚାଲିଛି। କିନ୍ତୁ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ତାକୁ କରାଯାଉଛି। ତା' ପଛରେ ଏକ କଳାତ୍ମକ ପ୍ରତାରଣାର ଅବତାରଣା କରାଯାଉଛି। ଅର୍ଥାତ୍ ସମଗ୍ର କଳା-ସଂଭ୍ରମବୋଧର ସ୍ତରକୁ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବନମିତ କରାଯାଉଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଲୋକେ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଉଛନ୍ତି ଯେ, ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ୍ ବ୍ୟାପାର। ଆଜି ପୃଥିବୀରେ ଏସବୁ ଘଟି ଘଟି ଚାଲିଛି। ହେଲେ ଏ ନେଇ ଆପଣ କାହାକୁ ଦାୟୀ କରିବେ ? ଜନସାଧାରଣ ଯଦି ଏହାକୁ ପସନ୍ଦ ନ କରନ୍ତି, ଏହା ହୋଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ। ଜନସାଧାରଣ ଯଦି ଏହାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିବେ ଓ ତାକୁ ହତୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଯଦି କାଗଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଥିବ- ଆଉ ଯଦି ସେ ତାହା ନ କରୁଛି, ତେବେ ସେ ଦାୟୀ। ହେଲେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବିପୁଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନିକଟରେ ଯେତେ ବଡ଼ ଖବରକାଗଜ ସଂସ୍ଥା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଏକ ଛୋଟ ସଂସ୍ଥା ମାତ୍ର।

ଚାରି ପ୍ରକାର ସମ୍ବାଦ ଆମେ ଖବରକାଗଜରେ ଦେଖୁ- ଖବର, ତୁଚ୍ଛା ଖବର (ଅସତ୍ୟ ଖବର), ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର ଓ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର। ଖବର ଯାହା, ତା'ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ। ଅସତ୍ୟ ଖବରର ଏକ କ୍ଲାସିକ୍ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଗତ ଶତାବ୍ଦୀରେ 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ସାନ୍'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ଖବର। ଏହି କାଗଜରେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ଜଣେ ଲେଖକ ଲେଖିଲେ ଯେ ସେତେବେଳର ଜଣେ ବଡ଼ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ କୁଆଡ଼େ ସବୁଠୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଜହ୍ନ ଉପରେ ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ପାଇଛନ୍ତି। ସେଥିରେ ସେହି ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ କେଶ ପାଶ ଏହିଭଳି, ଚାଲିଚଳଣ ଏହିଭଳି- ଏମିତି ସପ୍ତାହ ସପ୍ତାହ ଧରି ଲେଖା ଚାଲିଲା। ଖବରକାଗଜ ମଧ୍ୟ ତା' ଭିତରେ ଅସମ୍ଭବ ଭାବେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଗଲା। 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ସାନ୍' ସବୁଠୁ ବେଶି ପ୍ରସାରିତ ପତ୍ରିକା ହୋଇଗଲା। ଯେତେବେଳେ ଏହି ଖବର ମିଛ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା, ସେତେବେଳେ ଖବରକାଗଜର ମଧ୍ୟ ପତନ ହୋଇଗଲା। ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବରର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୁଁ ଦେଉଛି। ଆର୍କ ବିଶପ୍ ଅଫ୍ କେଣ୍ଟବରୀ ଥରେ ଆମେରିକା ଆସିଥିଲେ। ଏହା ହେଉଛି ତଥ୍ୟ। ତାଙ୍କ ସେକ୍ରେଟାରୀ ତାଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି, ଆପଣ ଗୋଟେ କୂଟନୈତିକ ଦେଶକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଚଞ୍ଚଳ 'ହଁ' ବା 'ନା' କହିବେନି, ଭାବିଚିନ୍ତି କହିବେ। ସେ ଆମେରିକାର ବିମାନବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ କଲେ। ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଘେରିଗଲେ। ସେମାନେ ପଚାରିଲେ- ମାନ୍‌ହାଟାନ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଗଣିକାଳୟ ସବୁ ରହିଛି, ସେ ସଂପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ? ବିଶପ୍ ତ ଡିପ୍ଲୋମାଟିକ୍ ହେବେ, ତେଣୁ ସେ ଟିକେ ରହିଯାଇ କହିଲେ- ମାନ୍‌ହାଟାନ୍‌ରେ ଗଣିକାଳୟ ଅଛି ? ପରଦିନ ସକାଳେ ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରିଲା ଯେ ଆମେରିକାରେ ପାଦ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଆର୍କ ବିଶପ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ମାନ୍‌ହାଟାନ୍‌ରେ ଗଣିକାଳୟ ଅଛି କି ? ତାଙ୍କର ସେ ବିଷୟରେ ଏତେ ଆଗ୍ରହ ଯେ ସେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ଗଣିକାଳୟ କଥା ପଚାରିଦେଲେ। ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର ସଂପର୍କରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲା ଭଳି ସମୟ ନାହିଁ। ଯଦି ମୁମ୍ବାଇର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ମାନଙ୍କ ସହ ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁତା ଥିବ, ସେମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ଆପଣ ପାଇବେ, କୌଣସି ଉପନ୍ୟାସର କାହାଣୀ ବି ସେଠାରେ ହାର ମାନିଯିବ। କେତେ ଶହ ଯୁବକ ଖାଲି ସିନେମାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗସିପ୍, ସ୍କାଣ୍ଡାଲ ଏସବୁକୁ ପୁଞ୍ଜି କରି ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଜାଲ ବୁଣି ଚାଲନ୍ତି ଓ ଶେଷକୁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ (ଅବନର୍ମାଲ୍) ହୋଇଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି। ଏହାର ହିସାବ ନାହିଁ। ଏହା ହିଁ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବରର ପରିଣତି।

ଏହି ଚାରି ପ୍ରକାର ଖବର ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ବିବୃତି। କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ସମାଲୋଚନା କରିବାର ଅଧିକାର ଆମର ଅଛି କି ? ଏହା ପଛରେ କ'ଣ ଶକ୍ତି ରହିଛି ? ଏହା ପଛରେ କ'ଣ ମୌଳିକ କାରଣ ଥାଇପାରେ ? ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କହିଛନ୍ତି- ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ ଯୁଗରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ସଂଧାନ ଜାରି ରହିଛି। ମଣିଷ ମାତ୍ରକେ ସଂଧାନୀ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ତା'ର ସମଗ୍ର ସଂଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଞ୍ଚଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାବମାନ- ଭଗବାନ, ଜ୍ଞାନ, ସ୍ୱାଧୀନତା, ଆନନ୍ଦ ଓ ଅମରତ୍ୱ।

ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଯାକ ଆସ୍ପୃହା ଏବେ ବିକୃତ ହୋଇଯାଇଛି। ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂଧାନରେ ଯାଇ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଭିତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି। ମଣିଷ ଆନନ୍ଦର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଯାଇ ଆମୋଦ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି। ଏହି ଆମୋଦ ମଣିଷକୁ ଆହୁରି କ୍ଲାନ୍ତ କରିଦେଉଛି। ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ସନ୍ତ୍ରାସରେ ପରିଣତ କରିଦେଇଛୁ। ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅର୍ଥ ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ବୁଝିବ, ଯେତେବେଳେ ତା'ର ଅନ୍ତଶ୍ଚେତନା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କୁସଂସ୍କାର ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାରମାନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ। ତାହା ସେତେବେଳେ ସମ୍ଭବପର, ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୋଇପାରିବ।

ଗତ ୪ ଅକ୍ଟୋବର ଦିନ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ 'ସମ୍ବାଦ'ର ଷୋଡଶ ଜନ୍ମୋତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିସଂପନ୍ନ କଥାକାର ଓ ସ୍ତମ୍ଭକାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମନୋଜ ଦାସ। ଉତ୍ସବରେ ସେ ଦେଇଥିବା ଅଭିଭାଷଣର ଲିଖିତ ରୂପ ଆମେ ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛୁ। ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ଆଗାମୀ ସଂଖ୍ୟାରେ -

ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂଧାନରେ ଯାଇ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଭିତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି। ମଣିଷ ଆନନ୍ଦର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଯାଇ ଆମୋଦ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି। ଏହି ଆମୋଦ ମଣିଷକୁ ଆହୁରି କ୍ଲାନ୍ତ କରିଦେଉଛି। ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ସନ୍ତ୍ରାସରେ ପରିଣତ କରିଦେଇଛୁ